

**Ecologische begeleiding MOB Wanroij:
VERSLAGLEGGING STAVAZA MAART 2015**

Memo van het Bureau van de Zoogdierverseniging: N2015004

DATUM	04-03-2015
PROJECTNUMMER	2014.028
PROJECTNAAM	ÉCOLOGISCHE BEGELEIDING MOB-WANROIJ
OPDRACHTGEVER	PROVINCIE NOORD-BRABANT
ONDERDEEL	VERSLAGLEGGING VELDBEZOEK
NOTITIE-VERSIE	1.0
AUTEUR(S)	H.J.G.A. LIMPENS & M.J. SCHILLEMANS
PROJECTLEIDER	M. J. SCHILLEMANS
DOCUMENTNUMMER	N2015004

Inleiding

Op het terrein van de voormalige MOB Wanroij worden de gebouwen gerenoveerd en wordt een 'openlucht' museum gerealiseerd. De verschillende gebouwen worden door de gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis als verblijfplaats gebruikt. Renovatie van de gebouwen leidt tot aantasting van verblijfplaatsen worden aangetast en mogelijke slachtoffers onder de vleermuizen. Dit is in overtreding is met de flora- en faunawet indien er geen verdere maatregelen worden getroffen. Daarom is een ontheffing van de ff-wet aangevraagd. Onderdeel van de ontheffing is het mitigatie-/compensatieplan met bijbehorend ecologisch werkprotocol (Korsten en Limpens, 2010).

Als onderdeel van de ontheffingsaanvraag en het bijbehorende mitigatie- en compensatieplan zijn een aantal compensatiemaatregelen voorgesteld door het Bureau van de Zoogdiervereniging.

De compensatie maatregelen bestaan onder andere uit het realiseren van alternatieve verblijven voor de gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis in de vorm van

- daklijsten speciaal gemaakt zodat ze ruimte bevatten voor vleermuizen
- en het ophangen van een aantal vleermuiskasten.

Deze maatregelen staan beschreven in Korsten & Limpens, 2010.

De aanpassingen waren gericht op een zo snel mogelijk realiseren van alternatieve verblijfplaatsen voor de vleermuizen, die nog in het actieve vleermuisseizoen van 2014 door vleermuizen in gebruik kunnen worden genomen.

Als gevolg van een onvoorzien ongeval op het werk is de uitvoering in 2014 vanuit de ARBO tijdelijk stilgelegd.

Onderhavig memo legt de stand van zaken vast van het project vanuit het oogpunt van de omgang met de vleermuisbelangen begin maart 2015 (zie ook Schillemans & Limpens 2014).

STAVAZA maart 2015

Bij één gebouw zijn de daklijsten in 2014 al wel aangebracht, maar zijn de overige werkzaamheden aan het dak niet afgemaakt (de daklijsten en de ruimtes daarin zijn niet waterdicht). Bij de overige gebouwen zijn de oude daklijsten verwijderd. En bij een aantal gebouwen is ook het dak gestript.

In reactie op het stilleggen van het werk uit ARBO gronden zijn, voor half oktober 2014, als tijdelijke maatregel, zijn 4 extra kasten binnen en buiten aan de gebouwen geplaatst. Dit betreffen zogenaamde Tichelaar-kasten, die mede geschikt zijn voor de functie van overwintering. Deze kasten waren dus gericht op het ondersteunen van de functie van winterverblijf van de gebouwen voor vleermuizen, nu de daken tijdens de winter nog niet geheel waren hersteld en ingericht.

Of deze specifieke kasten hebben gefunctioneerd is (nog) niet onderzocht.

Fig. 1a en 1b. Er zijn zowel buiten als binnen Tichelaar-kasten opgehangen. De kasten zijn in hun oorspronkelijke vorm bedoeld als inmetsekkasten. Door ze te plaatsen op een houtblok kunnen de vleermuizen goed landen en door de inkruijspleet naar binnen.

De werkzaamheden aan de daklijsten worden in 2015, ongeveer eind maart, weer gestart. De werkzaamheden zullen tussen 10 en 12 weken in beslag nemen.

De daklijsten en dakbedekking waren in de winter van 2014/2015 nog niet hersteld, waardoor de winterfunctie van de daken niet intact was.

Gevolgen voor vleermuizen

Bovenstaande vertraging in de geplande uitvoering betekent, dat vleermuizen ook tijdens de wintertijd geen gebruik konden maken van de verblijfplaatsen in de daken. Zij konden in die periode echter uitwijken naar dieper gelegen spleten in de niet gestripte daken en de aanvullend aangeboden Tichelaar-vleermuiskasten.

De werkzaamheden rond de kozijnen die van invloed zijn op de toegankelijkheid en het microklimaat van de als winterverblijf gebruikte muren, zijn afgerond. Deze waren voor de winter 2014/2015 dus weer beschikbaar.

De in het omgevende bos al opgehangen kasten dienden als alternatief voor verblijven in de zomer en het najaar, en boden daartoe geen afdoende alternatief voor winterverblijven. Deze zullen wel hebben kunnen functioneren als verblijven in de paarperiode in het najaar van 2014.

Het aanbod aan winterlocaties is daarmee in de winter van 2014/2015 waarschijnlijk kleiner geweest dan in de oorspronkelijke situatie. Omdat wintergebruik – voor zover bekend – zich vooral concentreerde de toegankelijke muren, en er tijdig extra voorzieningen (de Tichelaar kasten) zijn aangeboden, zal er naar alle waarschijnlijkheid, geen gebrek aan functioneel winterhabitat zijn geweest.

De holtes in de daken waren in de oorspronkelijke situatie in de zomer in gebruik als zomer- en kraamverblijf voor gewone dwergvleermuizen. In voorjaar 2014 zijn ook op tal van plaatsen grotere en kleinere groepen vleermuizen in de daken waargenomen. Als er eind maart begonnen wordt met de werkzaamheden en deze tot 10 á 12 weken later voortduren, dan is niet uit te sluiten dat er op specifieke locaties gewerkt gaat worden tijdens de kraamtijd, die globaal tussen 15 mei en 15 juli valt. Dit zou leiden tot extra verstoring van de zomer- of kraamverblijven en tot een groter risico op (onbedoeld) verwonden of doden van dieren, en daarmee tot een overtreding van de Ff-wet zijn.

Advies voor vervolg

[A] Het plaatsen van de daklijsten op die locaties waar in het verleden vleermuizen zijn waargenomen (Korsten & Limpens 2010, Schillemans & Limpens 2014) moet worden uitgevoerd buiten de kraamtijd, d.w.z. uitvoeren voor half mei of na half juli 2015.

Aanbevolen wordt om in overleg tussen het technisch advies en planningsbureau Asbo BV en het Bureau van de Zoogdiervereniging, op locatie, een planning te maken, waarin het werk op de meest kwetsbare locaties vóór of ná de kraamtijd wordt gepland. De informatie uit 2010 en 2014 en het beeld op locatie, kunnen worden gebruikt om deze planning te maken.

[B] Voor alle locaties, waar de daklijsten nog moeten worden aangebracht, geldt dat, als er tijdens het werk vleermuizen blijken te zitten, het werk op die locatie moet worden stilgelegd gedurende ten minste 1 dag/nacht, met een minimum temperatuur van ten minste 10 °C, om de dieren de kans te geven te verkassen.

[C] Controleren van (het functioneren van) de kasten, welke zijn opgehangen als vervanging van de winterlocaties.

Literatuur

- Korsten Erik & Herman J.G.A. Limpens, 2010 Vleermuizen op MOB Wanroij - adviezen ten behoeve van de renovatie. Notitie 2010.050 Bureau van de Zoogdiervereniging.
- Limpens, H.J.G.A. 2013. Aanvullende informatie voor DR i.v.m. renovatie MOB Wanroij. Notitie 2013.03B Bureau van de Zoogdiervereniging i.o. Provincie Noord-Brabant.
- Schillemans, M.J. & H.J.G.A. Limpens, 2014. Ecologische begeleiding MOB Wanroij: Verslaglegging veldbezoek augustus. Notitie N2014.16 Bureau van de Zoogdiervereniging. Nijmegen. 5pp.